NN 106/2018 (30.11.2018.), Zakon o zakladama

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAKLADAMA

Proglašavam Zakon o zakladama, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 21. studenoga 2018.

Klasa: 011-01/18-01/133
Urbroj: 71-06-01/1-18-2
Zagreb, 26. studenoga 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON O ZAKLADAMA

I. OPĆE ODREDBE

Područje primjene Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje osnivanje, pravni položaj, djelovanje, upis, ustrojstvo, djelatnost, imovina, statusne promjene i prestanak zaklada, upis i prestanak stranih zaklada te nadzor nad radom zaklada i stranih zaklada.

Pojam zaklade

Članak 2.

(1) U smislu ovoga Zakona zaklada je imovina namijenjena da sama odnosno prihodima što ih stječe trajno služi ostvarivanju neke općekorisne svrhe ili dobrotvorne svrhe.

(2) Zaklada je neprofitna pravna osoba bez članova.

(3) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu i propisima koji se donose na temelju njega, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Svrha zaklade

Članak 3.

(1) Općekorisna svrha, u smislu ovoga Zakona, je ona svrha ispunjavanjem koje se unapređuju građanska i ljudska prava i slobode, demokratske institucije društva, razvoj društva i lokalnih zajednica, zaštita okoliša i prirode i održivi razvoj, međunarodna razvojna pomoć i suradnja te kulturna, prosvjetna, znanstvena, duhovna, športska, zdravstvena, humanitarna, socijalna ili koja druga društvena djelatnost kojom se promiče opća korist i djelovanje za opće dobro i pridonosi ostvarivanju najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske.

(2) Dobrotvorna svrha, u smislu ovoga Zakona, je takva svrha ispunjenjem koje se pruža potpora osobama kojima je potrebna pomoć.

(3) Svrha je zaklade općekorisna odnosno dobrotvorna i ako se tiče samo osoba koje pripadaju određenom pozivu, nacionalnoj, društvenoj, jezičnoj, kulturnoj, znanstvenoj i vjerskoj grupi ili slično, osoba koje povezuju iste zdravstvene, socijalne, kulturne i slične potrebe i interesi odnosno osoba koje žive na određenom području ili su obuhvaćene djelatnošću određene udruge, ustanove ili druge pravne osobe.

Poticanje zakladništva

Članak 4.

(1) Država posebnim propisima uređuje poticajno okruženje za osnivanje i djelovanje zaklada.

(2) Posebnim propisima mogu se utvrditi porezne olakšice i druge povlastice za zaklade koje svojom imovinom i svojim djelovanjem ostvaruju općekorisnu ili dobrotvornu svrhu.

(3) Država posebnim propisima potiče i olakšava davanja pravnih i fizičkih osoba u općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

Trajanje zaklade

Članak 5.

(1) Zaklada se osniva na neodređeno vrijeme.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, zaklada se može osnovati i na određeno vrijeme dok se ne ispuni svrha zaklade, ako je tako određeno aktom o osnivanju zaklade.

II. OSNIVANJE ZAKLADE

Osnivanje zaklade

Članak 6.

(1) Zakladu može osnovati domaća ili strana fizička ili pravna osoba (u daljnjem tekstu: zakladnik).

(2) Država može osnovati zakladu samo na temelju posebnog zakona.

(3) Zakladnik osniva zakladu aktom o osnivanju zaklade (odlukom, izjavom, oporukom, ugovorom i sl.).

(4) Ako se zaklada osniva za života zakladnika odnosno postojanja zakladnika, potpis zakladnika na aktu o osnivanju se javnobilježnički ovjerava.

(5) Ako se zaklada osniva za slučaj smrti zakladnika, izjava o osnivanju zaklade daje se u obliku izjave posljednje volje (oporuke).

Akt o osnivanju zaklade

Članak 7.

(1) Zaklada je osnovana donošenjem akta o osnivanju zaklade odnosno proglašenjem oporuke kad se zaklada osniva oporukom.

(2) Zaklada stječe pravnu osobnost danom upisa u Registar zaklada Republike Hrvatske (u daljem tekstu: registar zaklada).

(3) Ako zakladu osniva jedan zakladnik, zaklada se osniva izjavom o osnivanju zaklade (odluka, oporuka i sl.).

(4) Ako zakladu zajednički osniva više osoba, akt o osnivanju donosi se u obliku ugovora.

(5) Akt o osnivanju zaklade sadrži:

1. osobno ime i prebivalište ili naziv i sjedište pravne osobe zakladnika

2. osobni identifikacijski broj (OIB) zakladnika, a ako zakladnik nema osobni identifikacijski broj (OIB), broj putovnice zakladnika

3. naziv i sjedište zaklade

4. svrhu zaklade

5. podatke o imovini zaklade koju je zakladnik namijenio za ostvarivanje svrhe zaklade (osnovna imovina).

(6) Akt o osnivanju zaklade može sadržavati i druge odredbe od važnosti za osnivanje i djelovanje zaklade, kao i pitanja koja se mogu urediti statutom.

Oporuka

Članak 8.

(1) Oporuka kojom se osniva zaklada mora sadržavati odredbe o svrsi zaklade te očitovanje volje zakladnika da se određena imovina namjenjuje za osnivanje zaklade.

(2) Ako u oporuci nije naznačen izvršitelj oporuke koji je zadužen za upis zaklade, odredit će ga javni bilježnik ili nadležni sud.

(3) Na izvršitelja oporuke koji je zadužen za upis zaklade u registar zaklada na odgovarajući način se primjenjuju odredbe o izvršitelju oporuke propisane zakonom kojim je uređeno nasljeđivanje.

Osnovna imovina zaklade

Članak 9.

(1) Osnovna imovina zaklade može biti u novcu, stvarima ili pravima, a služi za trajno ostvarivanje svrhe zaklade.

(2) Vrijednost osnovne imovine i predvidljive prihode koje bi ona mogla davati te dostatnost za ostvarivanje svrhe zaklade mora procijeniti ovlašteni sudski vještak.

Odgovornost za obveze preuzete u postupku osnivanja zaklade

Članak 10.

(1) Za obveze koje se preuzmu u ime zaklade prije njezina upisa odgovara zakladnik koji je preuzeo obveze u ime zaklade.

(2) Ako više zakladnika preuzme obvezu, oni odgovaraju solidarno i neograničeno cijelom svojom imovinom.

Pobijanje akta o osnivanju zaklade

Članak 11.

(1) Ako zakladu osniva više zakladnika, zakladnik može tužbom zahtijevati poništaj akta o osnivanju zaklade, sukladno općim pravilima obveznog prava o pobojnosti ugovora.

(2) Ako se zaklada osniva na temelju oporuke, nasljednici je mogu pobijati prema odredbama zakona kojim je uređeno nasljeđivanje.

Prijenos prava upravljanja osnivača na nasljednike

Članak 12.

Ako aktom o osnivanju ili statutom zaklade nije drukčije uređeno, prava osnivača da sudjeluju u upravljanju zakladom ne prelaze na nasljednike ili pravne slijednike.

Naziv zaklade

Članak 13.

(1) Zaklada djeluje i sudjeluje u pravnom prometu pod nazivom pod kojim je upisana u registar zaklada.

(2) Naziv zaklade određuje se u aktu o osnivanju zaklade i mora sadržavati riječ »zaklada«.

(3) Naziv zaklade mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a može sadržavati pojedine riječi na stranom jeziku ili na mrtvom jeziku.

(4) Uz naziv na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu zaklada može imati i naziv na jeziku i pismu nacionalne manjine, na stranom ili mrtvom jeziku, ako je to predviđeno aktom o osnivanju zaklade.

(5) Uz svoj puni naziv zaklada može rabiti i skraćeni naziv koji mora sadržavati riječ »zaklada« i karakteristični dio naziva zaklade.

(6) Naziv zaklade mora se jasno razlikovati od naziva druge zaklade upisane u registar zaklada.

(7) Odbit će se zahtjev za upis u registar ako se naziv zaklade jasno ne razlikuje od naziva zaklade upisane u registar zaklada.

(8) Ako se tijelu državne uprave koje vodi registar zaklada podnesu dva ili više zahtjeva za upis u registar zaklada s istim nazivom, odobrit će se upis one zaklade čiji je zahtjev prvi zaprimljen.

Imena država, međunarodnih organizacija i osobna imena u nazivu zaklade

Članak 14.

(1) Riječ »Hrvatska« na bilo kojem jeziku i njezine izvedenice te dijelovi grba i zastave Republike Hrvatske, kao i nazivi i znamenja drugih država te nazivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, dijelovi njihova grba i zastave te nazivi i znakovi međunarodnih organizacija i imena fizičkih osoba mogu biti sadržani u nazivu i znaku zaklade na način kojim se ne vrijeđa njihov ugled i dostojanstvo.

(2) Ako fizička ili pravna osoba čije je ime odnosno naziv sadržano u nazivu zaklade nije zakladnik, njezino se ime odnosno naziv može unijeti u naziv zaklade samo uz pristanak te osobe ili njezinih nasljednika, a mora se koristiti na prikladan način. Pristanak se daje ovjerenom izjavom.

(3) Ako je za registraciju određenog naziva zaklade potrebna suglasnost treće osobe ili nadležnog tijela, zaklada može dobiti taj naziv samo uz suglasnost treće osobe koja se daje ovjerenom izjavom odnosno odlukom nadležnog tijela.

(4) U naziv zaklade može se unijeti naziv i znak međunarodne organizacije uz njezinu suglasnost.

(5) Vrijeđa li zaklada svojim djelovanjem ili na koji drugi način čast i ugled osobe čije je ime uneseno u njezin naziv, ta osoba, a ako je osoba umrla, njezini nasljednici, mogu podnijeti tužbu općinskom sudu nadležnom prema sjedištu zaklade.

III. UPIS ZAKLADE

Upis zaklade u registar zaklada

Članak 15.

(1) Zahtjev za upis u registar zaklada podnosi osoba ovlaštena za zastupanje zaklade.

(2) Zahtjevu za upis u registar zaklada prilaže se:

– akt o osnivanju zaklade

– odluka o imenovanju osoba ovlaštenih za zastupanje zaklade

– odluka o imenovanju članova tijela upravljanja zaklade

– potvrda o svojstvu izvršitelja oporuke

– dokaz o uplaćenim novčanim sredstvima za osnivanje zaklade odnosno drugoj osnovnoj imovini iz kojeg je vidljivo da je imovina koju je zakladnik namijenio zakladi njegovo vlasništvo

– procjena ovlaštenog sudskog vještaka iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona

– izvod iz sudskog ili drugog registra za stranu pravnu osobu zakladnika

– izjave o unošenju imena ili naziva u naziv zaklade iz članka 14. stavaka 2., 3. i 4. ovoga Zakona

– pravomoćna presuda nadležnog suda ako je oporuka pobijana

– statut zaklade.

Vođenje registra zaklada

Članak 16.

(1) Zaklade se upisuju u registar zaklada pri uredima državne uprave u županiji odnosno gradskom uredu Grada Zagreba nadležnom za poslove opće uprave (u daljnjem tekstu: nadležni ured), prema sjedištu zaklade.

(2) Registar zaklada je središnja elektronička baza podataka koju vode nadležni uredi jedinstveno za sve zaklade u Republici Hrvatskoj.

Postupak po zahtjevu za upis

Članak 17.

(1) O zahtjevu za upis zaklade u registar zaklada nadležni ured donosi rješenje u roku od 30 dana od dana predaje urednog zahtjeva.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, rok za donošenje rješenja produžit će se za 30 dana ako nadležni ured ocijeni potrebnim zatražiti od ministarstva ili drugog tijela u čijem je djelokrugu ostvarivanje svrhe zaklade mišljenje o usklađenosti svrhe osnivanja zaklade s posebnim propisima.

(3) Rješenje o upisu zaklade u registar zaklada mora sadržavati:

– naziv i sjedište zaklade

– registarski broj upisa

– svrhu zaklade

– utvrđenje da zaklada upisom u registar zaklada stječe svojstvo pravne osobe te da će se upis izvršiti danom izvršnosti rješenja

– imena osoba ovlaštenih za zastupanje

– članove tijela upravljanja.

(4) Upis u registar zaklada izvršit će se po izvršnosti rješenja o upisu.

(5) Žalba protiv rješenja o upisu u registar zaklada ne odgađa izvršenje rješenja.

(6) Primjerak statuta zaklade nadležni ured ovjerava i uz rješenje o upisu u registar zaklada dostavlja zakladi.

(7) Rješenje o upisu zaklade nadležni ured dužan je odmah po upisu u registar zaklada dostaviti Ministarstvu financija, Poreznoj upravi.

(8) Zaklada može obavljati svoju djelatnost nakon upisa u registar zaklada.

Odbijanje zahtjeva za upis

Članak 18.

Zahtjev za upis u registar zaklada odbit će se ako su odredbe akta o osnivanju i statuta u suprotnosti s Ustavom ili zakonom ili ako se ne dostave dokazi bez kojih se ne može udovoljiti zahtjevu za upis.

Upis promjena u registar zaklada

Članak 19.

(1) Osoba ovlaštena za zastupanje zaklade podnosi nadležnom uredu zahtjev za upis promjena u registar zaklada koje se odnose na:

– naziv

– sjedište i adresu sjedišta

– osobe ovlaštene za zastupanje i članove tijela upravljanja zaklade, neovisno o tome radi li se o osobama iz prethodnog mandata

– svrhu

– statut

– prestanak zaklade.

(2) Zahtjevu se prilažu zapisnik o radu i odlukama tijela zaklade koje je po statutu nadležno za donošenje odluke zbog koje se traži upis promjene u registar zaklada te novi statut ili njegove izmjene i dopune odnosno izmjene ili dopune akta o osnivanju.

(3) U postupku upisa promjena u registar zaklada i kod donošenja rješenja o upisu promjena na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 17. ovoga Zakona.

(4) Zahtjev za upis promjena u registar zaklada odbit će se u slučajevima propisanim člankom 18. ovoga Zakona te ako nadležni ured utvrdi da odluka zbog koje se traži upis promjene u registar zaklada nije donesena sukladno odredbama statuta zaklade odnosno akta o osnivanju zaklade.

Upis strane zaklade u registar stranih zaklada

Članak 20.

(1) Strana zaklada u smislu ovoga Zakona je zaklada koja je valjano osnovana na temelju pravnog poretka druge države.

(2) Strana zaklada može ostvarivati svoju svrhu na području Republike Hrvatske nakon upisa u Registar stranih zaklada u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: registar stranih zaklada), sukladno propisima Republike Hrvatske.

(3) Registar stranih zaklada je središnja elektronička baza podataka koju vode nadležni uredi jedinstveno za sve strane zaklade u Republici Hrvatskoj.

(4) Strane zaklade se upisuju pri nadležnim uredima, prema sjedištu strane zaklade u Republici Hrvatskoj.

(5) Strana zaklada upisom u registar stranih zaklada ne stječe svojstvo pravne osobe.

Postupak po zahtjevu za upis strane zaklade

Članak 21.

(1) Zahtjev za upis u registar stranih zaklada podnosi osoba ovlaštena za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj.

(2) Zahtjevu za upis prilaže se:

– izvadak iz registra strane države u koji je strana zaklada upisana iz kojega je vidljivo tko je ovlašten zastupati stranu zakladu te s kojom je svrhom osnovana

– akt o osnivanju, statut ili druga isprava o osnivanju, koju je ovjerilo nadležno tijelo strane države iz koje je vidljivo tko je ovlašten zastupati stranu zakladu te s kojom je svrhom osnovana, ako po pravu države po kojem je osnovana nije propisan upis u registar

– odluka o djelovanju strane zaklade u Republici Hrvatskoj

– odluka o imenovanju osoba ovlaštenih za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj

– ovjereno revizorsko izvješće o poslovanju zaklade u prethodnoj poslovnoj godini

– preslika isprave o identitetu osobe ovlaštene za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj